

Hypertenze v populaci ČR

VERZE 2024-01.0

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Klára Benešová ¹ , Jiří Jarkovský ¹ , Petr Klika ¹ , Ondřej Šanca ¹ , Daniel Klimeš ¹ , Jan Mužík ¹ , Martin Komenda ¹ , Ladislav Dušek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Recenzenti:	-
Datum vytvoření dokumentu:	8. 6. 2023
Datum poslední aktualizace:	4. 6. 2024
Datum a vyjádření pověření pro ochranu osobních údajů UZIS:	30. 4. 2024
Datum schválení poradou vedení UZIS:	30. 4. 2024
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	OIS-01-04
Klíčová slova	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, hypertenze, léčená hypertenze, vysoký krevní tlak, prevalence
EuroVoc	NT1 kardiovaskulární onemocnění
Citace:	Benešová K., Jarkovský J., Klika P., Šanca O., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L. Hypertenze v populaci ČR. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2024. Dostupné z: https://www.nzip.cz/clanek/1663-hypertenze . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	https://www.nzip.cz/datova-sada/100
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje hodnotit počet osob v populaci ČR, u kterých byla identifikována hypertenze. Data o prevalenci jsou dostupná od roku 2011 do posledního uzavřeného roku a uživateli je umožněno údaje zjištěné v jednotlivých letech stratifikovat dle demografických charakteristik pacientů (pohlaví, věková kategorie, kraj a okres bydliště).

1.2 Základní informace

V rámci zveřejňování dat z [Národního registru hrazených zdravotních služeb \(NRHZS\)](#) vznikla datová sada přinářející informace o výskytu hypertenze v české populaci ve formě agregovaných dat. Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

Jeden záznam (řádek) datové sady obsahuje informaci o počtu osob s hypertenzí v daném roce v závislosti na pohlaví, věkové kategorii a místu bydliště pacienta.

Hypertenze je u pacienta identifikována při splnění obou následujících podmínek:

- 1) Pacient byl v hodnoceném nebo předcházejícím roce hospitalizován na lůžku akutní péče nebo byl ambulantně léčen u relevantních odborností (001 všeobecný praktický lékař, 101 internista, 107 kardiolog) s hlavní nebo vedlejší diagnózou [I10](#) (primární hypertenze) kódovanou dle [Mezinárodní klasifikace nemocí, 10. revize \(MKN-10\)](#);
- 2) Pacient v hodnoceném nebo předcházejícím roce užíval antihypertenziva – skupina C02 (antihypertenziva), C03 (diuretika), C07 (beta blokátory), C08 (blokátory kalciového kanálu), C09 (látky ovlivňující renin-angiotenzinový systém) dle anatomicko-terapeuticko-chemické klasifikace léčiv ([ATC klasifikace](#)).

Data NRHZS jsou aktuálně k dispozici v rozsahu pokrývajícím časové období od roku 2010 do posledního uzavřeného roku, přičemž tato datová sada zaměřující se na pacienty s hypertenzí pokrývá pouze časové období od roku 2011 do posledního uzavřeného roku. Data z roku 2010 jsou využita pro následující rok jako zdroj informací o případné historii léčby hypertenze u jednotlivých pacientů. Tím je zajištěna ekvivalentní dostupnost dat pro všechny hodnocené roky a možnost hodnocení časového vývoje.

1.3 Interpretace a informační hodnota a případné limity

Datová sada je odvozena z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS). Jeden záznam (řádek) udává počet osob v populaci ČR s hypertenzí v hodnoceném roce ve stratifikaci dle pohlaví, věkové kategorie a regionu bydliště pacienta (kraj a okres).

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně (např. výkony agregované do ošetrovacího dne při lůžkové péči) nejsou v datové sadě zohledněny.

Hodnocení jsou pouze pacienti s léčenou hypertenzí, pro něž jsou k dispozici záznamy o poskytnuté péči pro danou diagnózu.

1.4 Příklady použití

Na základě této datové sady lze hodnotit prevalenci hypertenze v ČR včetně časového vývoje. Kromě absolutních hodnot lze v kombinaci s dalšími datovými zdroji o populaci ČR počítat také standardizované hodnoty – např. přepočet na 100 000 obyvatel, a to souhrnně i s ohledem na pohlaví, věk a region bydliště.

Příklad konkrétního výstupu: Uživatel hodnotí časový vývoj prevalence hypertenze v jednotlivých krajích ČR (počet případů na 100 tisíc obyvatel kraje v roce 2015 vs. v roce 2020), srovnává prevalenci v různých věkových skupinách s ohledem na velikost populace daného věku (tzv. věkově specifická prevalence).

1.5 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Data jsou publikována v agregované formě a neobsahují žádné informace umožňující identifikaci fyzických osob. Geografické údaje jsou prezentovány na úrovni kraje a okresu bydliště pacienta a věk pacienta pouze jako věková kategorie.

1.6 Klíčová slova dle MeSH (medicínský specifický slovník)

NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, hypertenze, léčená hypertenze, vysoký krevní tlak, prevalence

1.7 Klasifikace dle EuroVoc (multidisciplinární slovník EU)

NT1 kardiovaskulární onemocnění

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1 x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 40 560
- Počet popisných atributů: 6
- Velikost: 1,2 MB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

Z technického hlediska vzniká tato datová sada kombinací údajů z datové věty AB (hlavičky dokladů o poskytnutých zdravotních službách) a datové věty AC (řádky těchto dokladů s údaji o jednotlivých poskytnutých zdravotních službách) dle Datového rozhraní NRHZS, pro bližší informace viz dokumentaci na webové adrese <https://www.uzis.cz/index.php?pg=registry-sber-dat--narodni-registr-hrazenych-zdravotnich-sluzeb>.

4 Agregace a transformace dat

Detailní záznamy obsažené v datech NRHZS byly agregovány a transformovány do podoby, která umožňuje hodnotit prevalenci hypertenze v populaci České republiky. Pro identifikaci pacientů a při následném vytváření agregovaných záznamů této datové sady byly využity definice uvedené v kapitole 1.2.

5 Atributy datové sady

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: hodnocený rok
- Možné hodnoty: 2011 až poslední uzavřený rok

2. Pohlaví

- Název parametru: pohlaví
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: pohlaví pacienta
- Možné hodnoty:
 - 1 – muž
 - 2 – žena

3. Věková kategorie

- Název parametru: vek_kategorie
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: věková kategorie pacienta v hodnoceném roce
- Možné hodnoty:
 - 1 – 0 až 4 roky
 - 2 – 5 až 9 let
 - 3 – 10 až 14 let
 - 4 – 15 až 19 let
 - 5 – 20 až 24 let
 - 6 – 25 až 29 let
 - 7 – 30 až 34 let
 - 8 – 35 až 39 let
 - 9 – 40 až 44 let
 - 10 – 45 až 49 let
 - 11 – 50 až 54 let
 - 12 – 55 až 59 let
 - 13 – 60 až 64 let
 - 14 – 65 až 69 let
 - 15 – 70 až 74 let
 - 16 – 75 až 79 let
 - 17 – 80 až 84 let
 - 18 – 85 až 89 let
 - 19 – 90 až 94 let
 - 20 – 95 a více let

4. Kraj bydliště

- Název parametru: kraj_bydliste
- Datový typ: string
- Popis parametru: kraj bydliště pacienta v hodnoceném roce
- Možné hodnoty:
 - CZ010 – Hlavní město Praha
 - CZ020 – Středočeský kraj
 - CZ031 – Jihočeský kraj
 - CZ032 – Plzeňský kraj
 - CZ041 – Karlovarský kraj
 - CZ042 – Ústecký kraj
 - CZ051 – Liberecký kraj
 - CZ052 – Královéhradecký kraj
 - CZ053 – Pardubický kraj
 - CZ063 – Kraj Vysočina
 - CZ064 – Jihomoravský kraj
 - CZ071 – Olomoucký kraj
 - CZ072 – Zlínský kraj
 - CZ080 – Moravskoslezský kraj
 - CZ099 – neurčeno

5. Okres bydliště

- Název parametru: okres_bydliste
- Datový typ: string
- Popis parametru: okres bydliště pacienta v hodnoceném roce
- Možné hodnoty:
 - CZ0100 – Praha
 - CZ0201 – Benešov
 - CZ0202 – Beroun
 - CZ0203 – Kladno
 - CZ0204 – Kolín
 - CZ0205 – Kutná Hora
 - CZ0206 – Mělník
 - CZ0207 – Mladá Boleslav
 - CZ0208 – Nymburk
 - CZ0209 – Praha-východ
 - CZ020A – Praha-západ
 - CZ020B – Příbram
 - CZ020C – Rakovník
 - CZ0311 – České Budějovice
 - CZ0312 – Český Krumlov
 - CZ0313 – Jindřichův Hradec
 - CZ0314 – Písek
 - CZ0315 – Prachatice
 - CZ0316 – Strakonice
 - CZ0317 – Tábor
 - CZ0321 – Domažlice
 - CZ0322 – Klatovy

- CZ0323 – Plzeň-město
- CZ0324 – Plzeň-jih
- CZ0325 – Plzeň-sever
- CZ0326 – Rokycany
- CZ0327 – Tachov
- CZ0411 – Cheb
- CZ0412 – Karlovy Vary
- CZ0413 – Sokolov
- CZ0421 – Děčín
- CZ0422 – Chomutov
- CZ0423 – Litoměřice
- CZ0424 – Louny
- CZ0425 – Most
- CZ0426 – Teplice
- CZ0427 – Ústí nad Labem
- CZ0511 – Česká Lípa
- CZ0512 – Jablonec nad Nisou
- CZ0513 – Liberec
- CZ0514 – Semily
- CZ0521 – Hradec Králové
- CZ0522 – Jičín
- CZ0523 – Náchod
- CZ0524 – Rychnov nad Kněžnou
- CZ0525 – Trutnov
- CZ0531 – Chrudim
- CZ0532 – Pardubice
- CZ0533 – Svitavy
- CZ0534 – Ústí nad Orlicí
- CZ0631 – Havlíčkův Brod
- CZ0632 – Jihlava
- CZ0633 – Pelhřimov
- CZ0634 – Třebíč
- CZ0635 – Žďár nad Sázavou
- CZ0641 – Blansko
- CZ0642 – Brno-město
- CZ0643 – Brno-venkov
- CZ0644 – Břeclav
- CZ0645 – Hodonín
- CZ0646 – Vyškov
- CZ0647 – Znojmo
- CZ0711 – Jeseník
- CZ0712 – Olomouc
- CZ0713 – Prostějov
- CZ0714 – Přerov
- CZ0715 – Šumperk
- CZ0721 – Kroměříž
- CZ0722 – Uherské Hradiště

- CZ0723 – Vsetín
- CZ0724 – Zlín
- CZ0801 – Bruntál
- CZ0802 – Frýdek-Místek
- CZ0803 – Karviná
- CZ0804 – Nový Jičín
- CZ0805 – Opava
- CZ0806 – Ostrava-město
- CZ0999 – neurčeno

6. Počet osob s hypertenzí

- Název parametru: prevalence_hypertenze
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet osob s hypertenzí v hodnoceném roce
- Možné hodnoty: nezáporná celá čísla